

Γ. ΘΕΟΤΟΚΗ

Υπουργού ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν, ὡς ἀντιπροσώπου τῆς Κυβερνήσεως

κατὰ τὴν τελετὴν τῶν ἀποκαλυπτηρίων τοῦ Ἀνδριάντος τοῦ

ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΟΥ

Ἡ Κυβέρνησις ἐθεώρησε καθήκον τῆς νὰ παραστή εἰς τὰ ἀποκαλυπτήρια τοῦ ἀνδριάντος τοῦ μεγάλου πολίτου τῆς Ἑλλάδος, εἰς τὰ ἀποκαλυπτήρια τοῦ ἀνδριάντος τοῦ Κυβερνήτου.—Εὐτυχὴς λογίζομαι ὅτι εἰς ἐμὲ ἔλαχεν ὁ τιμητικὸς κλῆρος τοῦ ν' ἀντιπροσωπεύσω τὴν Κυβέρνησιν κατὰ τὴν πανελλήνιον ταύτην τελετὴν. Καὶ πανελλήνιος, Κύριοι, εἶναι ἡ τελετὴ αὕτη, καθότι σήμερον ἐν Κερκύρᾳ τελεῖται ὁ φόρος εὐγνωμοσύνης τὸν ὁποῖον τὸ ἔθνος ὀφείλει τῷ Κυβερνήτῃ καὶ τοῦ ὁποῖου ἡ ἀπότισις ἐπὶ τοσαῦτα ἐβράδυνεν ἔτη.

Ἡ Κέρκυρα ἰδίως καθήκον εἶχε νὰ στήσῃ τὸν ἀνδριάντα τοῦ Καποδιστρίου, διότι διὰ τοῦτου οὐ μόνον δοξάζεται ὁ ἀνὴρ τὸν ὁποῖον ἡ Ἑλλὰς ἀπεκάλεσε πατέρα, καὶ τοῦ ὁποῖου ὁ θάνατος ἀφῆκεν αὐτὴν ὀρφανήν, ἐκθετον εἰς τὰς τρομερὰς περιπετείας τῆς ἀναρχίας, ἀλλὰ δοξάζεται καὶ ἡ νῆσος αὕτη ἥτις ἔσχε τὴν τιμὴν ἕνα τοιοῦτον ἄνδρα νὰ δωρήσῃ εἰς τὸν Ἑλληνισμόν. Μέγας τῷ ὄντι ὁ ἀνὴρ τοῦ ὁποῖου ὁ ἀνδριάνς πρὸ ὀλίγου ἀπεκαλύφθη καὶ ἄξιός τῆς ἐντολῆς τῆς τοῦ Ἰψίστου αἰβουλαὶ αὐτῷ ἀνέθηκαν.—Μετὰ πολυετὴ ἀγῶνα, ἡ Ἑλλὰς μετεβλήθη εἰς ἐρείπια καὶ μετοξὺ τῶν ἐρειπίων τούτων οὐδὲν ἄλλο ἀπέμεινεν ὅτιον ἢ ὁ ἑλληνικὸς πατριωτισμός, ὁ ὁποῖος ἔκαμεν αὐτὴν ἐλευθεράν ἀλλ' οὐχὶ καὶ συντεταγμένην εἰς κράτος. Ὅπως τοῦτο γίνῃ ἔπρεπε νὰ εὑρεθῇ ἀρχιτέκτων ἵνα τὸ σχηματίσῃ ἐκ τῶν ἐρειπίων τῶν μαρτυρούντων τὴν ἑλληνικὴν ἀνδρίαν. Ὁ Ἀρχιτέκτων οὗτος, ὃν ἡ Θεοὶ Πρόνοια, ἀπέστειλε πρὸς σωτηρίαν τῆς Ἑλλάδος ὑπῆρξεν ὁ Καποδίστριας, ὅστις πεποιθὼς εἰς τὴν Θεῖαν ἀντίληψιν ἔγραφε—«Μὴ ἀπελπισθῶμεν· ὁ Θεὸς, διετήρησε μέχρι τοῦδε τὴν Ἑλλάδα διὰ θαυμάτων ἅτινα συγχύζουσιν τὴν λεγομένην ἀνθρωπίνην σοφίαν, διὰ θαυμάτων θὰ σώσῃ αὐτήν, διότι ὁ Θεὸς οὐδὲν ἐπὶ ματαιαίᾳ πράττει».

Δόξα τῇ Κερκύρᾳ ἥτις τοιοῦτον ἐγέννησεν ἄνδρα. Δόξα τῇ νήσῳ ταύτῃ ἥτις δι' αὐτοῦ λαμπρῶς ἐπεδείχθη τὸν ἀκραίφῃ αὐτῆς ἑλληνικὸν χαρακτῆρα, τὸν ἀμείωτον τηρηθέντα ὑπὸ τὴν ξένην κυριαρχίαν. Δόξα τῇ Κερκύρᾳ ἥτις ἔδωκε τῇ ἀναγεννηθείσῃ Ἑλλάδι τὸν πρῶτον αὐτῆς Κυβερνήτην.

Ἡ μορφή τοῦ Καποδιστρίου εἶναι τόσον μεγάλη ὥστε δὲν τολμῶ ἐγὼ ὁ ἐλάχιστος οὔτε κἂν νὰ σκιαγραφήσω αὐτήν.

Ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν ἰθὺν ἀποντῶμεν ἄνδρας διακρίθεντας ἐπὶ μεγαλοῖα, σπανίως ὅμως συναντᾷ τις ἔξοχον νοῦν καὶ μεγάλην καρδίαν.

Ὁ Καποδίστριας συνήνου τὰ πάντα· νοῦν ἔσχον, πατριωτισμὸν ἀκραίφῃ, καρδίαν ἀγαθὴν, φιλανθρωπίαν σπανίαν, ἐνὶ λόγῳ ἅπαντα τὰ προτερήματα ἅτινα καθιστῶσιν αὐτὸν ἕνα τῶν ἐξοχωτέρων ἀνδρῶν τοῦ αἰῶνος μας.—Καὶ τοιοῦτος εἰδείχθη ὅτε ἀντιπρόσωπος κραταιοτάτης δυνάμεως παρεκλήθη ἐν τῷ μεγάλῳ συνεδρίῳ ἐνθα ἀπεφασίζοντο αἱ τύχαι τῆς Εὐρώπης καὶ ἐνθα αὐτὸς ἀντίστη κατὰ τῆς ἐπιβολῆς τῇ Γαλλίᾳ ὀρων εἰρήνης ταπεινωτικῶν καὶ καταστρεπτικῶν, καὶ τοιοῦτος εἰδείχθη ὅτε ἡ ἑθνικὴ συνέλευσις, ἀρ' οὐ τὰ πάντα ἀπώλεσε, προσεπάθησε τὰ πάντα νὰ σώσῃ προσκαλέσασθαι αὐτὸν εἰς τὴν κυβέρνησιν τῆς χώρας. Ἐν τῷ ὅψιστῳ τούτῳ ἀξιώματι ἔδειξε καὶ νοῦν ἱτχυρὸν καὶ πείραν καὶ δεξιότητα

καὶ ἐπιστήμην καὶ πολιτικὴν χρηστότητα καὶ ἀπάντησιν ἑαυτοῦ καὶ κατάρθωσεν νὰ θρέψῃ λαὸν λατῶντοντα, νὰ σβέσῃ τὰς φλόγας τῶν ἐμφυλίων παθῶν, νὰ ἐκχερῶσῃ τὴν δι' ἑλλειψιν διδάχας ἀκωνοδόλον διάνοιαν καὶ ψυχὴν, ν' ἀποδώσῃ δικαιοσύνην, νὰ συνάψῃ σχέσεις πρὸς τὰ ξένα κράτη. Ἐπραξε δὲ ταῦτα πάντα θεμελιούμενος ἐπὶ συστήματος προσωρινοῦ, βάσιν ἔχοντος οὐχὶ θεωρίας, δι' ὧν οὐδέποτε ἐπιτυχῶς διωκθήσασθαι οἱ λαοὶ, ἀλλὰ τὴν πείραν, τὴν ἀπλότητα, τὴν φειδῶ, τὴν χρηστότητα. Διὰ τοῦ προσωρινοῦ δὲ τοῦτου συστήματος καὶ δι' ἐλάχιστης δαπάνης κατηρτίσθη καὶ στόλος καὶ στρατός, ἐξωλοθερέθη ἡ τερατεία, ἐπετεύχθη ἡ ἀσφάλεια καὶ κατεβλήθησαν τὰ πρῶτα σπέρματα διοικήσεως προωρισμένης εἰς θεραπείαν πολυχρονίου ἀταξίας καὶ χειραγωγίαν τοῦ ἔθνους, διὰ δικαιοσύνης, παιδείας καὶ ἠθικῆς, εἰς ἀληθὴ ἐλευθερίαν. Πόσας γιγαντιαίας προόδους θὰ ἐπετέλει ἡ Ἑλλὰς ἐάν αἱ ἀναρχικαὶ καὶ διαλυτικαὶ τάσεις, ἃς πάσῃ θυσίᾳ αὐτὸς ἐπειράτο νὰ καταστείλῃ, δὲν ἤθελον τᾶμῃ τὸ νῆμα τῆς τόσον πολυτίμου διὰ τὸ ἔθνος ὑπάρξεως!

Ἡ μελέτη, Κύριοι, τῶν μεγάλων τούτων κατορθωμάτων ἐπιβάλλεται εἰς πάντα ἐνδιαφερόμενον περὶ τῆς προόδου τῆς πατρίδος, οὐδαμῶς δὲ καλῆτερον δύναται τις νὰ μελετήσῃ ταῦτα ἢ ἐν τῇ ἀλληλογραφίᾳ τοῦ Κυβερνήτου, ἥτις εἶναι τῆς δόξης του αἰῶνιον μνημεῖον.

Ἐκεῖ τὰ διδάγματα ἀφθονοῦσιν, ἐκεῖ ἀπαντᾷ τις περὶ πάντων τῶν ζητημάτων. τῶν ἀφορώντων εἰς τὴν Κυβέρνησιν τῆς πατρίδος μας, ὠρισμένας ἰδέας, σαφεῖς ἐννοίας καὶ πολυτίμους συμβουλὰς. Ἐκεῖ ἀπαντᾷ τις γνῶμας, αἵτινες, καὶ τοὶ ἐξενεχθεῖσαι πρὸ πολλῶν δεκάδων ἐτῶν, ἐφ' ἑκρόζονται ἔτι καὶ σήμερον καὶ δύνανται ν' ἀποτελέσωσιν οὕτως εἰπεῖν, βάσιν, ἐφ' ἣς στηρίζόμενοι δυνάμεθα τὰ δυσκολώτερα νὰ ἐπιλύσωμεν ζητήματα. Οὕτως. ἐν παραδείγματι, ἐπὶ τοῦ οἰκονομικοῦ ζητήματος, τοῦ τοσοῦτον τοῦς πάντας σήμερον ἐπασχολούντος, ἀπαντᾷ τις ἐν τῇ ἀλληλογραφίᾳ ἐπιστολὴν ἐν ἣ ὁ Κυβερνήτης θέτει τὰς βάσεις τῆς λύσεως αὐτοῦ. «Ἡ Ἑλλὰς, ἔγραψεν ὁ Κυβερνήτης πρὸς τὸν Willmot Horthon τὴν 15 Ὀκτωβρίου 1837, ἡ Ἑλλὰς δὲν θὰ δυνήθῃ νὰ ζήσῃ ἄνευ οἰκονομικῆς πίστεως καὶ δὲν δύναται νὰ ἐλπίσῃ τὴν πίστιν ἢ ἐκτελοῦσα ἐντίμως τὰς ὑποχρεώσεις τῆς πρὸς τοὺς δανειστάς της. Αὕτη εἶναι ἡ βάσις ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐρείδεται ἡ ἐγγύησις τῆς ἀποτίσεως τῶν κεφαλαίων ἅτινα ἡ Ἑλλὰς ἐπορίσθη διὰ δανείων».

Μελετήσωμεν τὴν ἐπιστολὴν ταύτην ἐπιστημένως, ἀκούσωμεν τὰς συμβουλὰς τοῦ Κυβερνήτου καὶ θὰ δυνήθωμεν τότε μετ' αὐτοῦ νὰ ἐκναλάσωμεν ὅ,τι κατὰ τὰ 1827 ἔγραψεν εἰς τὸν ἀδελφόν του Βιάρν· «Ὁ Θεὸς ἐβοήθησε τοὺς Ἕλληνας οἱ ἐν τῇ σοφίᾳ του δὲν θὰ ἐγκαταλείψῃ αὐτοὺς, καθ' ἣν στιγμὴν ἡ σωτηρία των θὰ τελεσθῇ. Ἐχω πλέον ἢ ἐλπίδα, ἔχω περὶ τοῦτου πεποίθησιν. Ἄς ἔχωσι θάρρος καὶ ὑπομονὴν καὶ ἄς καταστῶσιν ἄξιοι τοῦ προοιμίου τῶν ὁπίων ἡ Θεοὶ Πρόνοια ἐπιφυλάσσει αὐτοῖς».

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

Τυπ. γράφ. Αθηνῶν